

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2021 m. gegužės 28 d.
(OR. en)

Tarpinstitucinė byla:
2018/0152/A(COD)

5950/1/21
REV 1 ADD 1

VISA 25
FRONT 40
MIGR 25
IXIM 37
SIRIS 13
COMIX 70
CODEC 154
PARLNAT 119

TARYBOS MOTYVŲ PAREIŠKIMAS

Dalykas: Per pirmąjį svarstymą priimta Tarybos pozicija siekiant priimti EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTĄ, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 767/2008, (EB) Nr. 810/2009, (ES) 2016/399, (ES) 2017/2226, (ES) 2018/1240, (ES) 2018/1860, (ES) 2018/1861, (ES) 2019/817 ir (ES) 2019/1896 ir panaikinami Tarybos sprendimai 2004/512/EB ir 2008/633/TVR siekiant reformuoti Vizų informacinę sistemą

- Tarybos motyvų pareiškimas
- Tarybos priimta 2021 m. gegužės 27 d.

I. IVADAS

1. Atlikusi išsamų VIS vertinimą, 2018 m. gegužės 16 d. Komisija pateikė pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo iš dalies keičiamas VIS reglamentas¹ (toliau – Reglamentas, kuriuo iš dalies keičiama VIS).
2. 2018 m. gruodžio 19 d. posėdyje Nuolatinių atstovų komitetas patvirtino įgaliojimus pradėti derybas su Europos Parlamentu².
3. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas nuomonę priėmė 2018 m. rugsėjo 19 d.³
4. Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas nuomonę pateikė 2018 m. gruodžio 12 d.⁴
5. Europos Parlamento prašymu 2018 m. rugpjūčio 30 d. ES pagrindinių teisių agentūra pateikė nuomonę⁵.
6. 2019 m. kovo 13 d. Europos Parlamentas priėmė poziciją per pirmąjį svarstymą⁶.
7. 2019 m. spalio mėn. Taryba ir Europos Parlamentas pradėjo derybas, kad būtų pasiektas susitarimas per pirmąjį svarstymą priimamos Tarybos pozicijos etape („išankstinis susitarimas per antrąjį svarstymą“).
8. Derybų metu paaiškėjo, kad Komisijos pasiūlyme trūksta tam tikrų nuostatų – vadinamųjų su VIS susijusių pakeitimų. Tai pakeitimai, kuriuos reikia padaryti teisės aktuose, susijusiuose su ES informacinėmis sistemomis ir duomenų bazėmis, dėl VIS automatizuotų užklausų tose kitose sistemose. Komisija yra pasiūliusi panašių su ETIAS susijusių pakeitimų⁷.

¹ Dok. 8853/18.

² Dok. 15726/18.

³ EESC 2018/03954 (OL C 440, 2018 12 6, p. 154–157).

⁴ Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno nuomonės dėl naujo Vizų informacinės sistemos reglamento pasiūlymo santrauka (OL C 50, 2019 2 8, p. 4–8).

⁵ FRA nuomonė – 2/2018. <https://fra.europa.eu/en/publication/2018/revised-visa-information-system-and-its-fundamental-rights-implications>

⁶ T8-0174/2019, dok. 7401/19.

⁷ Žr. COM (2019) 3 final ir COM (2019) 4 final.

9. Dėl to, kad valstybės narės ne vienodu mastu dalyvauja ES laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės politikoje, į Reglamentą, kuriuo iš dalies keičiama VIS (kuris ir yra šio Tarybos motyvų pareiškimo dalykas), teisiškai buvo galima įtraukti tik vieną susijusių pakeitimų rinkinį dėl Šengeno *acquis* teisinių priemonių, susijusių su išorės sienomis, pakeitimo, o kitos nuostatos, nepriklausančios tai *acquis*, turėjo būti įtrauktos į atskirą teisinę priemonę.
10. 2020 m. birželio 17 d. Nuolatinių atstovų komitetas iš dalies pakeitė Tarybos įgaliojimus, kad būtų įtraukti su VIS susiję pakeitimai⁸. Europos Parlamento derybų grupė, jau priėmusi poziciją per pirmąjį svarstymą, nurodė, kad savo poziciją dėl šio naujo nuostatų rinkinio nustatys per tarpinstitucines derybas.
11. Po šešių politinių trilogų ir daugybės techninių susitikimų derybos sėkmingai užbaigtos 2020 m. gruodžio 8 d. – Europos Parlamentas ir Taryba pasiekė kompromisą dėl dviejų reglamentų tekstų:
- Reglamento, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 767/2008, (EB) Nr. 810/2009, (ES) 2016/399, (ES) 2017/2226, (ES) 2018/1240, (ES) 2018/1860, (ES) 2018/1861, (ES) 2019/817 ir (ES) 2019/1896 ir panaikinami Tarybos sprendimai 2004/512/EB ir 2008/633/TVR siekiant reformuoti Vizų informacinę sistemą, (Reglamentas, kuriuo iš dalies keičiama VIS – šio Tarybos motyvų pareiškimo dalykas) ir
 - Reglamento, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 603/2013, 2016/794, 2018/1862, 2019/816 ir 2019/818, kiek tai susiję su prieigos prie kitų ES informacinių sistemų VIS tikslais sąlygų nustatymu.
12. 2021 m. sausio 22 d. Nuolatinių atstovų komitetas, siekdamas susitarimo, išnagrinėjo galutinį kompromisinį tekstą.

⁸ Dok. 8787/20.

13. 2021 m. sausio 27 d. Europos Parlamento Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komitetas (LIBE komitetas) patvirtino politinį susitarimą, o vasario 1 d. LIBE komiteto pirmininkas nusiuntė laišką Nuolatinių atstovų komiteto pirmininkui, kuriame patvirtino, kad jei Taryba per pirmąją svarstymą patvirtins abu reglamentus, tekstą peržiūrėjus teisininkams lingvistams, Parlamentas patvirtins Tarybos poziciją per savo antrąją svarstymą.
14. 2021 m. vasario 3 d. Nuolatinių atstovų komitetas patvirtino politinį susitarimą dėl reglamentų kompromisinio teksto.
15. Danija nedalyvauja priimant Reglamentą, kuriuo iš dalies keičiama VIS, ir jis nėra jai privalomas ar taikomas. Kadangi šis reglamentas grindžiamas Šengeno *acquis*, Danija per šešis mėnesius po to, kai Taryba priims sprendimą dėl šio reglamento, nuspręs, ar jį įtrauks į savo nacionalinę teisę.
16. Airija nedalyvauja priimant Reglamentą, kuriuo iš dalies keičiama VIS, ir jis nėra jai privalomas ar taikomas, nes juo plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kurias įgyvendinant Airija nedalyvauja.
17. Kalbant apie Islandiją, Norvegiją, Šveicariją ir Lichtenšteiną, Reglamentu, kuriuo iš dalies keičiama VIS, plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos.
18. Kalbant apie Kiprą, Bulgariją, Rumuniją ir Kroatiją, Reglamento, kuriuo iš dalies keičiama VIS, nuostatos yra nuostatos, grindžiamos Šengeno *acquis* arba kitaip su ja susijusios, kaip tai suprantama atitinkamuose stojimo aktuose.

II. TIKSLAS

19. VIS, sukurta Tarybos sprendimu 2004/512/EB (VIS sprendimas) ir Reglamentu (EB) Nr. 767/2008, yra ES informacinė sistema, skirta trumpalaikių (Šengeno) vizų išdavimo procedūrai supaprastinti ir padėti vizų, sienų, prieglobsčio ir migracijos institucijoms tikrinti trečiųjų šalių piliečius, kuriems reikia vizos, kad galėtų atvykti į Šengeno erdvę. VIS sujungia valstybių narių konsulatus visame pasaulyje ir visus valstybių narių išorės sienų perėjimo punktus.
20. Reglamentu, kuriuo iš dalies keičiama VIS, siekiama toliau plėtoti VIS, kad būtų geriau reaguojama į naujus iššūkius vizų, sienų ir saugumo politikos srityse. Visų pirma juo siekiama supaprastinti prašymų išduoti vizą tvarką; stiprinti asmenų patikrinimus, atliekamus prieš priimančią sprendimą dėl trumpalaikės ar ilgalaikės vizos ir leidimo gyventi, taip pat tapatybės patikrinimus išorės sienos perėjimo punktuose ir valstybių narių teritorijose; ir didinti Šengeno erdvės vidaus saugumą palengvinant valstybių narių keitimąsi informacija apie trečiųjų šalių piliečius, turinčius ilgalaikes vizas ir leidimus gyventi.

III. PER PIRMĄJĮ SVARSTYMĄ PRIIMTOS TARYBOS POZICIJOS ANALIZĖ

A. Bendra informacija

21. Europos Parlamentas ir Taryba vedė derybas, kad sudarytų susitarimą remdamiesi per pirmąjį svarstymą priimta Tarybos pozicija, kurią Parlamentas galėtų patvirtinti per antrąjį svarstymą. Per pirmąjį svarstymą priimtos Tarybos pozicijos tekstas dėl Reglamento, kuriuo iš dalies keičiama VIS, visiškai atspindi abiejų teisėkūros institucijų pasiektą kompromisą padedant Europos Komisijai.

B. Pagrindiniai klausimai

Su VIS susijusių taisyklių konsolidavimas

22. Pagal per pirmąjį svarstymą priimtą Tarybos poziciją Tarybos sprendimas 2004/512/EB dėl Vizų informacinės sistemos (VIS) sukūrimo ir Tarybos sprendimas 2008/633/TVR dėl prieigos prie VIS teisėsaugos tikslais panaikinami.
23. Tokiu būdu konsoliduojamos visos VIS sukūrimo ir naudojimo taisyklės.

VIS taikymo sritis

24. Per pirmąjį svarstymą priimtoje Tarybos pozicijoje pritariama Komisijos pasiūlymui į peržiūrėtą VIS įtraukti ne tik trumpalaikes vizas, bet ir ilgalaikes vizas bei leidimus gyventi, kurie, nors iš esmės reglamentuojami nacionalinėmis taisyklėmis, leidžia laisvai judėti Šengeno erdvėje.
25. Taip išplėtus VIS taikymo sritį, dokumentą ir jo turėtoją pasienyje arba valstybių narių teritorijose galės patikrinti ne tik dokumentus išduodanti institucija, bet ir kitos valstybių narių institucijos. Taigi, bus panaikinta svarbi su sienomis ir saugumu susijusios informacijos spraga ir sudarytos sąlygos sistemai geriau reaguoti į saugumo pokyčius ir migracijos iššūkius, optimizuojant ES išorės sienų valdymą.

Asmenų patikrinimai

26. Per pirmąjį svarstymą priimta Tarybos pozicija grindžiama Komisijos pasiūlyme išdėstyta mintimi suteikti galimybę vizų institucijoms atlikti automatizuotus patikrinimus kitose duomenų bazėse taikant sąveikumo sistemą. Tačiau ši koncepcija dar labiau išplečiama: užklausų teikimo neskelbtinų duomenų bazėse ir įprastų duomenų bazėse taisyklės ir procedūros diferencijuojamos.

27. Pagal dabartines taisykles konsulatams privalo Šengeno informacinėje sistemoje (SIS) patikrinti keliautojus, kuriems privaloma turėti vizą, tik kad nustatytų, ar prašymą išduoti trumpalaikę vizą pateikiančiam asmeniui taikomas draudimas atvykti. Pagal per pirmąjį svarstymą priimtą Tarybos poziciją visi VIS užregistruoti prašymai išduoti trumpalaikes vizas, ilgalaikes vizas ar leidimus gyventi bus automatiškai tikrinami visose kitose ES saugumo ir migracijos informacinėse sistemose. Atlikus šią privalomą kryžminę patikrą bus nustatyti prašytojai, kurie naudoja kelias tapatybes, ir bus nustatyti visi asmenys, keliantys pavojų saugumui arba nesilaikantys migracijos taisyklių, jei taikytina.
28. Be su sienomis susijusių duomenų bazių ir SIS, duomenų bazės, kuriose teikiamos užklausos pagal VIS, apima ECRIS-TCN ir Interpolo duomenų bazę TDAWN (su sąlyga, kad jokia informacija nebūtų atskleista Interpolo perspėjimą įvedusiai šaliai), taip pat užklausas SIS dėl SIS perspėjimų dėl grąžinimo, kurios iš pradžių nebuvo įtrauktos į per pirmąjį svarstymą priimtą Europos Parlamento poziciją, bet kurioms galiausiai pritarė Parlamentas. Kalbant apie ECRIS-TCN, per pirmąjį svarstymą priimtoje Tarybos pozicijoje leidžiamos tik su apkaltinamaisiais nuosprendžiais už sunkius ir teroristinius nusikaltimus susijusios užklausos. Tai taip pat apima apkaltinamųjų nuosprendžių trukmės apribojimą, į kurį bus atsižvelgta: apkaltinamieji nuosprendžiai per pastaruosius 25 metus teroristinių nusikaltimų atveju ir apkaltinamieji nuosprendžiai per 15 metų sunkių nusikaltimų atveju. Mintis nustatyti tokius terminus (to paprašė Europos Parlamentas, kad būtų pasiektas kompromisas ir pritarta užklausų teikimui ECRIS-TCN) grindžiama tuo, kad būtų nustatytas vienodas laiko intervalas, taikomas VIS atitiktims, susijusioms su apkaltinamaisiais nuosprendžiais nacionaliniuose nuosprendžių registruose, kurių trukmė nėra suderinta ES lygmeniu.
29. Kalbant apie institucijas, kurioms pavesta tikrinti jautrias atitiktis, per pirmąjį svarstymą priimtoje Tarybos pozicijoje nustatoma VIS paskirtųjų institucijų koncepcija vietoj vieno bendro informacinio punkto, kaip iš pradžių siūlė Europos Parlamentas. Skirdamos (priešingai nei įsteigdamos) tokią instituciją valstybės narės išlaiko tam tikrą veiksmų laisvę: jos gali paskirti daugiau nei vieną instituciją, įskaitant SIRENE biurus, su sąlyga, kad joms bus skirta pakankamai papildomų išteklių šiems naujoms užduotims vykdyti.
30. Per pirmąjį svarstymą priimta Tarybos pozicija apima specialias taisykles dėl atitikčių ETIAS stebėjimo sąrašė, kurias, atsižvelgiant į jų jautrumą, tikrins ETIAS nacionaliniai padaliniai.

Susiję pakeitimai

31. Kaip paaiškinta 8–10 punktuose, derybų metu paaiškėjo, kad Komisijos pasiūlyme trūksta tam tikrų nuostatų. Siekiant visiškai įdiegti VIS automatizuotas užklausas, būtų reikėję iš dalies pakeisti teisės aktus, susijusius su ES informacinėmis sistemomis ir duomenų bazėmis, kuriose VIS teikia užklausas, įskaitant automatizuotą asmens duomenų tvarkymą. Be to, reikėjo atsižvelgti į naują sąveikumo teisės aktų aplinką, kuri buvo išplėtota po to, kai 2018 m. gegužės mėn. buvo pateiktas pasiūlymas dėl VIS. Komisija yra pasiūliusi panašių su ETIAS susijusių pakeitimų⁹.
32. Ši spraga panaikinama per pirmąjį svarstymą priimta Tarybos pozicija, kuria įtraukti šių dviejų teisės aktų rinkinių techniniai pakeitimai:
- a) Šengeno sienų reglamentų: VIS¹⁰, AIS¹¹, ETIAS¹², SIS naudojimas grąžinimui¹³, SIS naudojimas sienų srityje¹⁴ ir sąveikumas sienų srityje¹⁵, ir

⁹ Žr. COM (2019) 3 final ir COM (2019) 4 final.

¹⁰ 2008 m. liepos 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 767/2008 dėl Vizų informacinės sistemos (VIS) ir apsisiekimo duomenimis apie trumpalaikes vizas tarp valstybių narių (VIS reglamentas) (OL L 218, 2008 8 13, p. 60–81).

¹¹ 2017 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/2226, kuriuo sukurama atvykimo ir išvykimo sistema (AIS), kurioje registruojami trečiųjų šalių piliečių, kertančių Europos Sąjungos valstybių narių išorės sienas, atvykimo ir išvykimo bei atsisakymo leisti jiems atvykti duomenys ir nustatomos priegios prie AIS teisėsaugos tikslais sąlygos ir iš dalies keisti Konvenciją, įgyvendinančią Šengeno susitarimą, ir reglamentus (EB) Nr. 767/2008 ir (ES) Nr. 1077/2011 (OL L 327, 2017 12 9, p. 20–82).

¹² 2018 m. rugsėjo 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1240, kuriuo sukurama Europos kelionių informacijos ir leidimų sistema (ETIAS) ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1077/2011, (ES) Nr. 515/2014, (ES) 2016/399, (ES) 2016/1624 ir (ES) 2017/2226 (OL L 236, 2018 9 19, p. 1–71).

¹³ 2018 m. lapkričio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1860 dėl Šengeno informacinės sistemos naudojimo neteisėtai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimui (OL L 312, 2018 12 7, p. 1–13).

¹⁴ 2018 m. lapkričio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1861 dėl Šengeno informacinės sistemos (SIS) sukūrimo, eksploatavimo ir naudojimo patikrinimams kertant sieną, kuriuo iš dalies keičiama Konvencija dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo ir iš dalies keičiamas bei panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1987/2006 (OL L 312, 2018 12 7, p. 14–55).

¹⁵ 2019 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/817 dėl ES informacinių sistemų sienų ir vizų srityje sąveikumo sistemos sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 767/2008, (ES) 2016/399, (ES) 2017/2226, (ES) 2018/1240, (ES) 2018/1726 ir (ES) 2018/1861 bei Tarybos sprendimai 2004/512/EB ir 2008/633/TVR (OL L 135, 2019 5 22, p. 27–84).

- b) ne Šengeno ir Šengeno policijos tekstų: EURODAC¹⁶, Europolo reglamentas¹⁷, SIS naudojimas policijos srityje¹⁸, ECRIS-TCN¹⁹ ir sąveikumas policijos srityje²⁰.

Dėl to, kad valstybės narės ne vienodu mastu dalyvauja ES laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės politikoje, antrasis susijusių pakeitimų rinkinys įtraukiamas į atskirą teisinę priemonę, kuri vis dėlto būtų sklandžiai taikoma kartu su VIS reglamentu, kad sistema galėtų visapusiškai veikti ir ja būtų galima visapusiškai naudotis.

Biometriniai duomenys

33. Biometrinių duomenų klausimu per pirmąją svarstymą priimta Tarybos pozicija yra intensyvių derybų su Europos Parlamentu rezultatas. Pasieltame kompromisiniame tekste paliekamos esminės Komisijos pasiūlymo nuostatos, tačiau įtraukiamos tam tikros Europos Parlamento pasiūlytos apsaugos priemonės:

¹⁶ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 603/2013 dėl Eurodac sistemos pirštų atspaudams lyginti sukūrimo siekiant veiksmingai taikyti Reglamentą (ES) Nr. 604/2013, kuriuo išdėstomi valstybės narės, atsakingos už trečiosios šalies piliečio arba asmens be pilietybės vienoje iš valstybių narių pateikto tarptautinės apsaugos prašymo nagrinėjimą, nustatymo kriterijai ir mechanizmai, ir dėl valstybių narių teisėsaugos institucijų bei Europolo teisėsaugos tikslais teikiamų prašymų palyginti duomenis su Eurodac sistemos duomenimis ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1077/2011, kuriuo įsteigiama Europos didelės apimties IT sistemų laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje operacijų valdymo agentūra (OL L 180, 2013 6 29, p. 1–30).

¹⁷ 2016 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/794 dėl Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūros (Europolo), kuriuo pakeičiami ir panaikinami Tarybos sprendimai 2009/371/TVR, 2009/934/TVR, 2009/935/TVR, 2009/936/TVR ir 2009/968/TVR (OL L 135, 2016 5 24, p. 53–114).

¹⁸ 2018 m. lapkričio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1862 dėl Šengeno informacinės sistemos (SIS) sukūrimo, eksploatavimo ir naudojimo policijos bendradarbiavimui ir teisminiam bendradarbiavimui baudžiamosiose bylose, kuriuo iš dalies keičiamas ir panaikinamas Tarybos sprendimas 2007/533/TVR ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1986/2006 ir Komisijos sprendimas 2010/261/ES (OL L 312, 2018 12 7, p. 56–106).

¹⁹ 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/816, kuriuo Europos nuosprendžių registrų informacinei sistemai papildyti sukuriami centralizuota valstybių narių, turinčių informacijos apie priimtus trečiųjų šalių piliečių ir asmenų be pilietybės apkaltinamuosius nuosprendžius, nustatymo sistema (ECRIS-TCN) ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/1726 (OL L 135, 2019 5 22, p. 1–26).

²⁰ 2019 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/818 dėl ES informacinių sistemų policijos ir teisminio bendradarbiavimo, prieglobsčio ir migracijos srityje sąveikumo sistemos sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2018/1726, (ES) 2018/1862 ir (ES) 2019/816 (OL L 135, 2019 5 22, p. 85–135).

- minimalus amžius, būtinas, kad būtų galima imti pirštų atspaudus pagal trumpalaikių vizų išdavimo procedūrą, sumažintas nuo 12 iki šešerių metų; be to, jaunesnių kaip šešerių metų vaikų pirštų atspaudai neturi būti saugomi VIS ilgalaikių vizų ir leidimų gyventi išdavimo tikslais; vaikų pirštų atspaudų rinkimui taikomos griežtesnės apsaugos priemonės ir tikslai, kuriais tokie duomenys gali būti naudojami, apribojami tais atvejais, kai tai atitinka vaiko interesus, visų pirma apribojamas duomenų saugojimo laikotarpis;
- atsižvelgiant į tai, kad vyresnio amžiaus asmenų pirštų atspaudų kokybė prastesnė, pirštų atspaudams imti trumpalaikių vizų išdavimo tikslais nustatyta 75 metų amžiaus viršutinė riba;
- vietoje nuskaitomas veido atvaizdas taps pagrindine vizų išdavimo procedūros taisykle (taip pat ir jaunesniems nei 6 metų vaikams, siekiant prisidėti prie kovos su prekyba vaikais). Be to, valstybės narės gali reikalauti, kad su kiekvienu prašymu būtų pateikta popierinė nuotrauka. Nuskenuota popierinė nuotrauka į VIS bus įtraukta tik išimtiniais atvejais, kai vietoje nuskaitomo veido atvaizdo nereikalaujama (valstybės ar vyriausybės vadovų, karališųjų šeimų narių ir kt. asmenų atveju), tačiau ji nebus naudojama biometrinių duomenų atitikčiai nustatyti. Žyma sistemoje parodys, ar veido atvaizdas buvo nuskaitytas vietoje prašymo pateikimo metu; išimtiniais atvejais veido atvaizdas bus imamas iš elektroninio mašininio nuskaitymo kelionės dokumento (eMRTD) lusto;
- biometriniai duomenys nukopijuojami prašymams išduoti vizą, pateiktiems per 59 mėnesius nuo ankstesnio prašymo išduoti vizą, kaip yra pagal dabartinę praktiką;
- vaikų biometriniai duomenys gali būti tikrinami valstybių narių teritorijoje;
- teisėsaugos institucijoms bus suteikta prieiga prie vaikų nuo 14 metų, o ne nuo 18 metų amžiaus biometrinių duomenų, kaip iš pradžių siūlė Europos Parlamentas. Prieiga prie jaunesnių nei šio amžiaus vaikų duomenų bus galima visada siekiant juos apsaugoti, kai jie tampa aukomis;
- jaunesnių nei 12 metų vaikų biometriniai duomenys bus ištrinti jiems išvykstant iš Šengeno erdvės ir pasibaigus jų vizos galiojimui (automatinis AIS pranešimas VIS įtrauktas tam, kad duomenis būtų galima ištrinti);
- prieglobsčio institucijos turės prieigą prie asmens tapatybę patvirtinančių dokumentų neturinčių vaikų pirštų atspaudų.

34. Per pirmąją svarstymą priimtoje Tarybos pozicijoje taip pat aptariamos sienos apsaugos institucijų ir institucijų, kompetentingų atlikti patikrinimus teritorijoje, prieigos teisės, prieglobsčio institucijų prieiga prie VIS duomenų, susijusių tiek su trumpalaikėmis, tiek su ilgalaikėmis vizomis ir leidimais gyventi, taip pat su straipsniais dėl tapatybės nustatymo. Kalbant apie paiešką pagal veido atvaizdą, laikomasi bendro principo, kad tokio pobūdžio paieška trumpalaikių vizų, ilgalaikių vizų ir leidimų gyventi atveju reglamentuojama vienodai. Tarybos pozicijoje taip pat pritarta paieškos pagal veido atvaizdą tapatybės nustatymo tikslais principui (kaip papildomos paieškos, o ne vieninteliam paieškos kriterijui), taip pat veido atvaizdo naudojimui prieglobsčio kontekste (tokiomis pačiomis sąlygomis).
35. Per pirmąją svarstymą priimtoje Tarybos pozicijoje prieigos prie VIS teisės apribojamos tiek, kad neviršytų to, kas tikrai būtina. Pavyzdžiui, teisėsaugos institucijų prieiga prie duomenų apie vaikus ir VIS užregistruotų duomenų apie asmenis, turinčius nepertraukiamai dešimt metų ar ilgiau galiojančius leidimus gyventi, yra ribota.

Konkrečios rizikos rodikliai

36. Atliekant vizų procedūrą bus naudojamos ne tik automatizuotos užklausos kitose duomenų bazėse, bet ir konkrečios rizikos rodikliai. Per pirmąją svarstymą priimtoje Tarybos pozicijoje pritariama Europos Parlamento nuomonei, kad šie rodikliai, susiję su saugumu, nelegalia imigracija arba didele epidemijos rizika, turėtų būti taikomi kaip algoritmas, sudarantis sąlygas profiliavimui.
37. Šie rodikliai apims duomenų analizės taisykles, taip pat konkrečias valstybių narių nustatytas rodiklių vertes ir kitose atitinkamose sienų valdymo ir saugumo duomenų bazėse sukauptus statistinius duomenis. Taip būtų pagerinti rizikos vertinimai ir būtų galima taikyti duomenų analizės metodą. Rizikos rodikliai neapimtų jokių asmens duomenų ir būtų pagrįsti valstybių narių pateiktais statistiniais duomenimis ir informacija apie grėsmes, neįprastai didelį atsisakymų leisti atvykti tam tikrų kategorijų trečiųjų šalių piliečiams arba jų užsibuvimo atvejų skaičių ir riziką visuomenės sveikatai.
38. Per pirmąją svarstymą priimtoje Tarybos pozicijoje Vizų kodekso nuostatos dėl konkrečios rizikos rodiklių perkeliama į VIS reglamentą ir siūloma valdymo struktūra, visiškai suderinta su ETIAS patikros taisyklėms taikoma valdymo struktūra.

Teisėsaugos institucijų prieiga prie VIS duomenų

39. Per pirmąjį svarstymą priimta Tarybos pozicija panaikinamas Tarybos sprendimas 2008/633/TVR dėl teisėsaugos institucijų prieigos prie VIS duomenų ir šis klausimas reglamentuojamas VIS reglamente.
40. Papildomas reglamento tikslas – nacionalinėms teisėsaugos institucijoms ir Europolui teisėsaugos tikslais suteikti prieigą prie VIS duomenų laikantis griežtų sąlygų. Remiantis per pirmąjį svarstymą priimta Tarybos pozicija paskirtosios institucijos ir Europolas turės geriau struktūrizuotą prieigą prie VIS, be kita ko, prie duomenų apie ilgalaikes vizas ir leidimus gyventi, teroristinių nusikaltimų ar kitų sunkių nusikaltimų prevencijos, atskleidimo ir tyrimo tikslais laikantis konkrečių sąlygų ir ES duomenų apsaugos taisyklių bei kitų VIS apsaugos priemonių.
41. Atsižvelgiant į naujos kartos ES informacinės sistemas į per pirmąjį svarstymą priimtą Tarybos poziciją neįtraukta išankstinė paieška automatizuotoje pirštų atspaudų identifikavimo sistemoje pagal Sprendimą 2008/615/TVR (Priūmo sprendimą), kaip prieigos prie VIS sąlyga; tai buvo numatyta per pirmąjį svarstymą priimtoje Europos Parlamento pozicijoje.

Įnašas į ES grąžinimo politiką

42. Remiantis per pirmąjį svarstymą priimta Tarybos pozicija VIS padės didinti ES grąžinimo politikos veiksmingumą: į VIS bus įtrauktos prašymus pateikusių asmenų kelionės dokumentų kopijos – ši priemonė palengvins asmenų, kuriems taikoma grąžinimo procedūra ir kurie neturi kelionės dokumentų, tapatybės nustatymą ir readmisiją. Be to, prieigą prie VIS turės FRONTEX, visų pirma FRONTEX grąžinimo grupės.

Vežėjai

43. Pagal per pirmąjį svarstymą priimtą Tarybos poziciją vežėjai turės (ribotą) prieigą prie VIS duomenų (atsakymas „taip“ arba „ne“) per vežėjų sąsają, kaip jau yra ETIAS ir AIS atveju.

VIS duomenų perdavimas trečiosioms šalims ar tarptautinėms organizacijoms

44. Pagal per pirmąją svarstyją priimtą Tarybos poziciją VIS duomenys negali būti perduoti trečiosioms šalims ar tarptautinėms organizacijoms ir jos negali jais naudotis, tačiau galimos ypač griežtomis sąlygomis taikomos išimtys grąžinimo, perkėlimo ar teisėsaugos tikslais.

Pagrindinės teisės

45. Per pirmąją svarstyją priimtoje Tarybos pozicijoje išplečiamas straipsnis dėl bendrųjų principų siekiant sustiprinti pagrindinių teisių apsaugą tvarkant asmens duomenis VIS, ypač prašymus pateikusių asmenų diskriminacijos draudimo atžvilgiu. Be to, kaip vienas iš pagrindinių principų įtraukiamas vaiko interesų principas visų reglamente numatytų procedūrų atžvilgiu.
46. Per pirmąją svarstyją priimtoje Tarybos pozicijoje VIS duomenų apsaugos nuostatos suderinamos su BDAR²¹ nustatytais standartais. Įtrauktas pritaikytosios duomenų apsaugos metodas. Patobulintomis nuostatomis nustatytos būtinos apsaugos priemonės ir mechanizmai, kad būtų veiksmingai apsaugotas keliautojų privatumas ir jų pagrindinės teisės, ypač kai tai susiję su jų privačiu gyvenimu ir asmens duomenimis.

Kitų VIS techninių komponentų atnaujinimas

47. Per pirmąją svarstyją priimtoje Tarybos pozicijoje mechanizmas „VISMail“ integruojamas į VIS ir sustiprinamos jo funkcinės galimybės. Be to, „eu-LISA“ pavedama saugoti VIS duomenis centrinėje ataskaitų ir statistinių duomenų saugykloje, sukurtoje pagal Sąveikumo reglamentą, centralizuojama konsultavimosi procedūra ir į VIS integruojamas pripažintų kelionės dokumentų sąrašas.
48. Per pirmąją svarstyją priimta Tarybos pozicija sustiprinamos duomenų kokybės taisyklės ir „eu-LISA“ suteikiami įgaliojimai sukurti ir taikyti duomenų kokybės kontrolės mechanizmus ir procedūras.
49. VIS funkcionavimas išplėstas siekiant padėti užtikrinti nepertraukiamą prieigą.

²¹ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendras duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1–88).

VIS struktūra

50. Komisija pasiūlė iš dalies pakeisti Tarybos sprendimą 2004/512/EB, kuriuo nustatoma VIS, tačiau per pirmąjį svarstymą priimtoje Tarybos pozicijoje atsispindi požiūris, kurio skatino laikytis Europos Parlamentas, konkrečiai – panaikinti tą sprendimą, o jo turinį ir tam tikrus Komisijos įgyvendinimo sprendimų elementus įtraukti į VIS reglamentą.
51. Pagal per pirmąjį svarstymą priimtą Tarybos poziciją VIS struktūra grindžiama centralizuota sistema. Centralizuota paslauga teikiama dviejose skirtingose vietose: pagrindinėje vietoje ir antroje vietoje, kurioje teikiama atsarginės VIS centrinės sistemos priegloba.
52. Per pirmąjį svarstymą priimtoje Tarybos pozicijoje atnaujinama VIS struktūra, kad būtų atsižvelgta į naują sąveikumo aplinką. Ją sudaro centrinė VIS sistema, vienodos nacionalinės sąsajos, saityno paslauga, vežėjų sąsaja ir VIS ryšių infrastruktūra. Šie komponentai, kiek tai techniškai įmanoma, dalijasi AIS centrinės sistemos, AIS vienodų nacionalinių sąsajų, ETIAS vežėjų sąsajos, AIS saityno paslaugos ir AIS ryšių infrastruktūros aparatinės ir programinės įrangos komponentais ir pakartotinai juos naudoja. Ryšių infrastruktūra palaiko ir padeda užtikrinti nenutrūkstamą prieigą prie VIS. Agentūra „eu-LISA“ yra atsakinga už VIS ir jos komponentų techninį ir operacijų valdymą.

Stebėsenos, vertinimo ir ataskaitų teikimo tvarka

53. Per pirmąjį svarstymą priimtoje Tarybos pozicijoje nustatoma išsami stebėsenos ir ataskaitų teikimo sistema:
 - a) kas dvejus metus „eu-LISA“ pateiks ataskaitą dėl *VIS techninio veikimo*, įskaitant jos saugumą ir veido atvaizdų naudojimo siekiant nustatyti asmenų tapatybę vertinimą;
 - b) valstybės narės ir Europolas rengs metines ataskaitas dėl *prieigos prie VIS duomenų teisėsaugos tikslais veiksmingumo*;

- c) praėjus trejiems metams nuo peržiūrėtos VIS veikimo pradžios ir vėliau kas ketverius metus Komisija pateiks *bendrą VIS vertinimą*, kuris apims, *inter alia*:
- rezultatų, pasiektų įgyvendinant tikslus, ir patirtų išlaidų analizę,
 - tolesnio sistemos taikymo pagrįstumo ir jo poveikio pagrindinėms teisėms, VIS saugumo, naudojimosi nuostatomis dėl VIS duomenų perdavimo trečiosioms šalims ir tarptautinėms organizacijoms vertinimą,
 - išsamią duomenų, pateiktų metinėse ataskaitose dėl prieigos prie VIS duomenų teisėsaugos tikslais veiksmingumo, analizę ir
 - įvertinimą, ar teikiant užklausas ECRIS-TCN naudojantis VIS prisidėta prie tikslo įvertinti, ar prašymą išduoti vizą, ilgalaikę vizą arba leidimą gyventi pateikęs asmuo keltų grėsmę viešajai tvarkai ar visuomenės saugumui.

54. Per pirmąjį svarstymą priimtoje Tarybos pozicijoje taip pat numatoma teikti ataskaitas dėl *pasirengimo įgyvendinti VIS reformą padėties*: praėjus vieniems metams nuo iš dalies keičiančio reglamento įsigaliojimo ir vėliau kasmet iki bus pradėtos vykdyti operacijos Komisija pateiks Europos Parlamentui ir Tarybai ataskaitą dėl pasirengimo padėties, kurioje bus išdėstyta išsami informacija apie patirtas išlaidas ir informacija apie riziką, kuri gali turėti įtakos bendroms su VIS susijusioms išlaidoms, kurios turės būti dengiamos iš Sąjungos bendrojo biudžeto. Jeigu bus vėluojama šį reglamentą visapusiškai įgyvendinti, Komisija kuo greičiau informuos Europos Parlamentą ir Tarybą apie vėlavimo priežastis ir apie jo poveikį laiko ir išlaidų požiūriu.

Kitų teisės aktų daliniai pakeitimai

55. Per pirmąją svarstymą priimta Tarybos pozicija iš dalies keičiami keli teisės aktai siekiant juos pritaikyti prie VIS reformos: Vizų kodeksas²², Šengeno sienų kodeksas²³, atvykimo ir išvykimo sistema²⁴, ETIAS²⁵, SIS naudojimas grąžinimui²⁶, SIS naudojimas sienų srityje²⁷, sąveikumas sienų ir vizų srityje²⁸ ir Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų reglamentas²⁹.

²² 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 810/2009, nustatantis Bendrijos vizų kodeksą (Vizų kodeksas) (OL L 243, 2009 9 15, p. 1–58).

²³ 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/399 dėl taisyklių, reglamentuojančių asmenų judėjimą per sienas, Sąjungos kodekso (Šengeno sienų kodeksas) (OL L 77, 2016 3 23, p. 1–52).

²⁴ 2017 m. lapkričio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/2226, kuriuo sukurama atvykimo ir išvykimo sistema (AIS), kurioje registruojami trečiųjų šalių piliečių, kertančių Europos Sąjungos valstybių narių išorės sienas, atvykimo ir išvykimo bei atsisakymo leisti jiems atvykti duomenys ir nustatomos prieigos prie AIS teisėsaugos tikslais sąlygos ir iš dalies keisti Konvenciją, įgyvendinančią Šengeno susitarimą, ir reglamentus (EB) Nr. 767/2008 ir (ES) Nr. 1077/2011 (OL L 327, 2017 12 9, p. 20–82).

²⁵ 2018 m. rugsėjo 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1240, kuriuo sukurama Europos kelionių informacijos ir leidimų sistema (ETIAS) ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1077/2011, (ES) Nr. 515/2014, (ES) 2016/399, (ES) 2016/1624 ir (ES) 2017/2226 (OL L 236, 2018 9 19, p. 1–71).

²⁶ 2018 m. lapkričio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1860 dėl Šengeno informacinės sistemos naudojimo neteisėtai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimui (OL L 312, 2018 12 7, p. 1–13).

²⁷ 2018 m. lapkričio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1861 dėl Šengeno informacinės sistemos (SIS) sukūrimo, eksploatavimo ir naudojimo patikrinimams kertant sieną, kuriuo iš dalies keičiama Konvencija dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo ir iš dalies keičiamas bei panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1987/2006 (OL L 312, 2018 12 7, p. 14–55).

²⁸ 2019 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/817 dėl ES informacinių sistemų sienų ir vizų srityje sąveikumo sistemos sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 767/2008, (ES) 2016/399, (ES) 2017/2226, (ES) 2018/1240, (ES) 2018/1726 ir (ES) 2018/1861 bei Tarybos sprendimai 2004/512/EB ir 2008/633/TVR (OL L 135, 2019 5 22, p. 27–84).

²⁹ 2019 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1896 dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų, kuriuo panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1052/2013 ir (ES) 2016/1624 (OL L 295, 2019 11 14, p. 1–131).

Įgyvendinimo terminas

56. Per pirmąją svarstymą priimta Tarybos pozicija atspindi vieną iš pagrindinių Europos Parlamento per pirmąją svarstymą priimtų pozicijų elementų, t. y. peržiūrėtos VIS įgyvendinimo terminą. Europos Parlamento pakeitime nurodyta, kad VIS turės pradėti veikti praėjus dvejiems metams nuo įsigaliojimo, tačiau per pirmąją svarstymą priimtoje Tarybos pozicijoje nurodyta, kad ne vėliau kaip 2023 m. gruodžio 31 d. Komisija priims sprendimą, kuriame bus nustatyta diena, kai bus pradėtos VIS operacijos. Šis terminas atitinka galutinį politinį terminą (2023 m. pabaiga), nustatytą sienų valdymo sistemos ir sąveikumo struktūros, kurios sudedamoji dalis yra VIS, įgyvendinimo atžvilgiu.

IV. IŠVADA

57. Per pirmąją svarstymą priimta Tarybos pozicija visapusiškai atspindi kompromisą, pasiektą Europos Parlamento ir Tarybos derybų metu, padedant Komisijai. Taryba mano, kad jos per pirmąją svarstymą priimta pozicija yra subalansuotas dokumentas ir kad priėmus Reglamentą, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 767/2008, (EB) Nr. 810/2009, (ES) 2016/399, (ES) 2017/2226, (ES) 2018/1240, (ES) 2018/1860, (ES) 2018/1861, (ES) 2019/817 ir (ES) 2019/1896 ir panaikinami Tarybos sprendimai 2004/512/EB ir 2008/633/TVR siekiant reformuoti Vizų informacinę sistemą, bus pagerintas sienų valdymas ir sustiprintas Šengeno erdvės vidaus saugumas.
58. Šis kompromisas patvirtintas 2021 m. vasario 1 d. LIBE komiteto pirmininko laišku, adresuotu Nuolatinių atstovų komiteto pirmininkui. Šiame laiške LIBE komiteto pirmininkas nurodo, kad savo komiteto nariams, o vėliau ir plenariniame posėdyje jis rekomenduos per antrąją svarstymą Parlamente pritarti Tarybos per pirmąją svarstymą priimtai pozicijai be pakeitimų, abiejų institucijų teisininkams lingvistams patikrinus jos tekstą.